Recreatieschap Twente

Raden van de aan het Recreatieschap Twente
deelnemende gemeenten

UW KENMERK	-	ONS KENMERK	2024-000116	DATUM	10-04-2025
BEHANDELD DOOR	Bart-Jan Harmsen	E-MAIL	b.harmsen@recreatieschaptwente.nl	DOORKIESNR	06 48279578

ONDERWERP Aanbieding ontwerpbegroting 2026 Recreatieschap Twente

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting 2026 van Recreatieschap Twente aan. Onze organisatie beheert en onderhoudt de Twentse recreatieparken Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld, evenals de Routenetwerken Twente.

Daarnaast fungeert Recreatieschap Twente als doorstroomportaal voor de subsidie die uw gemeente en de 13 andere Twentse gemeenten beschikbaar stellen aan Twente Marketing. Dit betreft een geïndexeerd bedrag van €1,- per inwoner, wat voor 2026 neerkomt op € 785.068,-. Recreatieschap Twente beheert en verdeelt deze middelen conform de vastgestelde afspraken, zonder invloed uit te oefenen op de inzet of besteding ervan. Hoewel deze subsidie een aanzienlijk deel van de begroting vormt (13,1% van de totale lasten), geeft dit een vertekend beeld van de daadwerkelijke financiële lasten van de organisatie.

Ontwerpbegroting 2026
In de ontwerpbegroting staan de beleidsmatige en financiële kaders voor 2026. De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt dat de ontwerpbegroting van een gemeenschappelijke regeling aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten wordt verzonden.

Leeswijzer begroting 2026
De begroting bestaat uit twee delen: de beleidsbegroting en de financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat tenminste uit het programmaplan en de verplichte paragrafen. De financiële begroting bestaat minimaal uit het overzicht van de baten en lasten, de uiteenzetting van de financiële positie inclusief toelichtingen. De begroting omvat hiermee het geheel van ambities, concrete taken en financiën van Recreatieschap Twente.

Omvang van de begroting 2026
De begroting is opgesteld in overeenstemming met de uitgangspunten van de Twentse gemeenten voor verbonden partijen. De begroting heeft in 2026 een totale omvang van afgerond € 5,6 miljoen na mutaties reserves. Hiervan wordt afgerond
€ 1,343 miljoen verkregen uit externe middelen en afgerond € 4,293 miljoen door een bijdrage van uw gemeente en 13 andere Twentse gemeenten.

Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede
053 - 487 65 43

info@recreatieschaptwente.nl
www.recreatieschaptwente.nl

KvK: 85145742
BTW: NL863525325B01
IBAN: NL95 RABO 0375 3467 32

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage
Het aandeel gemeentelijke bijdrage is geraamd op afgerond € 4,293 miljoen. Deze bijdrage is ten opzichte van de gewijzigde begroting 2025 gestegen met afgerond € 0,16 miljoen. De stijging wordt onder andere veroorzaakt door het toepassen van de loon- en prijscompensatie-spelregels van de Twentse gemeenten voor verbonden partijen.

Ontwikkelingen komende jaren
Er zal worden gewerkt aan de uitwerking(en) van de visie Recreatieparken Twente en de visie Routenetwerken Twente.

Procedure
Wij stellen u bij deze in de gelegenheid om uiterlijk 2 juli 2025 uw eventuele zienswijze ten aanzien van de begroting bij ons in te dienen. Ingediende zienswijzen worden met een concept-reactie behandeld in de vergadering van het bestuur van 11 september 2025. De besluitvorming over de begroting 2026 inclusief de eventuele ingediende zienswijzen, vindt in overeenstemming met artikel 10 van onze gemeenschappelijke regeling plaats op basis van het inwonertal op peildatum 1 januari 2025.

Tot slot
Wij hopen u op deze manier voldoende te hebben geïnformeerd over onze begroting 2026 en de meerjarige ontwikkeling hiervan.

Hoogachtend,

Bestuur,
secretaris,

L.J. Harmsen

voorzitter,

A.E. van der Ham

Bijlagen
1. Programmabegroting 2026

Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede
053 - 487 65 43

info@recreatieschaptwente.nl
www.recreatieschaptwente.nl

KvK: 85145742
BTW: NL863525325B01
IBAN: NL95 RABO 0375 3467 32

Begroting Recreatieschap Twente 2026

Gemeentelijke bijdrage

2025	€ 4.126.094
2026	€ 4.293.180
Stijging	€ 167.087

Oorzaak: prijs- en looncompensatie (conform Twentse afspraken)

€ 5.751.904
Totale begroting

€ 4.151.424
Het daadwerkelijk te besteden bedrag.

Recreatieschap Twente

Recreatieschap Twente beheert en onderhoudt recreatieparken en routenetwerken in Twente. Dit doen we met oog voor natuur, recreatie en duurzaamheid. Hier een overzicht van onze activiteiten en begroting.

€ 785.068
Dit is subsidie voor Marketing Oost en gaat rechtstreeks door naar Twente Marketing.

MarketingOost
REGIE OP VRIJETIJDSECONOMIE

€ 696.922
DVO kosten

€ 118.490
- € 85.978 Rentelasten lening (ontvlechting Regio Twente en overname van activa van SamenTwente)
- € 32.512 Accountantskosten

Recreatieparken

Kerncijfers

3 recreatieparken

400 hectare grondgebied

>100.000 event bezoekers

40 ondernemers actief in de parken

1,5 miljoen bezoekers per jaar

80% bezoekers uit Twente

5 FTE personeel

4,5 FTE WSW'ers

9 openbare toiletten

= Opbrengsten

Parkeergelden	€ 478.884
Huur- en erfpacht	€ 385.917
Grote evenementen	€ 197.207
Overige opbrengsten	€ 34.316
Bosbeheer	€ 66.136
Kleinschalige activiteiten	€ 28.748
Doorberekening personeel	€ 14.525

= kosten

Directe kosten

Personele lasten	€ 478.049
Sociale werkvoorziening	€ 171.160
Materiële lasten	€ 988.733

Indirecte kosten

DVO met SamenTwente	€ 348.461
Verzekeringen	€ 34.093
Directie, strategie, beleid	€ 276.898

Routenetwerken Twente

11.000 Kilometer aan routenetwerken

2.500 km fietsnetwerk

5.500 km wandelnetwerk

1.000 km mountainbikenetwerk

1.500 km paardrijnetwerk

500 km autonetwerk

routenetwerken twente

Kerncijfers

153 ontvangstlocaties

700.000 routebordjes in Twente

8 FTE technische buitendienst

1,5 FTE manager infrastructuur en werkvoorbereiding

576 informatielocaties

40 miljoen gebruikers

1 FTE regisseur

0,8 FTE medewerker marketing & communicatie

= Opbrengsten

Routekaarten	€ 41.635
Overige opbrengsten	€ 18.215
Opbrengsten kleinschalige activiteiten	€ 1.041
Rijks- en gemeentelijke bijdragen in projecten/ coalities	€ 117.099

= kosten

Directe kosten

Personele lasten	€ 844.418
Materiële lasten	€ 1.139.382

Indirecte kosten

DVO met SamenTwente	€ 348.461
Verzekeringen	€ 34.093
Directie, strategie, beleid	€ 184.599

Programmabegroting 2026

Recreatieschap Twente

Voorwoord

Het jaar 2026 werpt zijn schaduw vooruit als een donkere donderwolk boven de 14 Twentse gemeenten en daarmee ook boven alle gemeenschappelijke regelingen (GR'en) die door deze gemeenten worden gefinancierd. De aangekondigde bezuinigingen vanuit het Rijk, resulterend in een gezamenlijke korting van €2,4 miljard op het gemeentefonds, brengen de Twentse gemeenten in een financieel ravijn dat diepe impact zal hebben op hun financiële ruimte en keuzes. Dit zal ons als uitvoerende organisatie ook indirect raken, aangezien de gevolgen hiervan onvermijdelijk doorwerken in wat wij in Twente gezamenlijk kunnen doen met de middelen die ons ter beschikking staan.

Als uitvoerende organisatie, Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Twente, zijn wij ons terdege bewust van de grote gevolgen die deze financiële tegenwind heeft voor de Twentse gemeenten. Onze structuur is al zo plat als een dubbeltje; we hebben in de afgelopen jaren voortdurend gezocht naar manieren om dit dubbeltje meermaals om te draaien, met als doel een zo hoog mogelijk rendement te behalen op onze parken en de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten voor de routenetwerken in Twente.

Wij hebben de afgelopen jaren hard gewerkt om de opgelegde bezuiniging van in totaal € 603.885 op Recreatieve Voorzieningen volledig te realiseren. Door gerichte maatregelen, zoals het verhogen van parkeerinkomsten, het integreren van functies binnen de organisatie, het efficiënter inrichten van de organisatie en het werk, is de resterende taakstelling stapsgewijs teruggebracht naar € 0,00, waardoor vanaf 2026 volledig wordt voldaan aan deze forse opgelegde taakstelling.

Tegelijkertijd zijn we hard op weg om het fundament van de drie recreatieparken, Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld, op orde te krijgen. Samen met de vele ondernemers die gevestigd zijn op onze parken, dragen we zorg dat deze gebieden jaarrond aantrekkelijk en toegankelijk zijn voor bezoekers. Dit versterkt niet alleen de recreatieve waarde, maar draagt ook bij aan de economische vitaliteit van Twente.

In lijn met de vastgestelde visie van de Routenetwerken Twente zijn we trots dat we goed op weg zijn om het netwerk in Twente te revitaliseren. Ons doel is om een uitstekend Twents netwerk van routes aan te bieden voor zowel onze inwoners als de vele toeristen die de regio bezoeken. Dit netwerk speelt een sleutelrol in het stimuleren van recreatie, gezondheid en economische groei in Twente.

Het Recreatieschap Twente is een organisatie die nu bestaat uit twee mooie organisatieonderdelen: de Twentse Recreatieparken en de Routenetwerken Twente. Onze gemotiveerde medewerkers dragen met toewijding hun steentje bij aan het succes van beide onderdelen. Bovendien zijn zij flexibel inzetbaar om bij te dragen waar nodig, wat onze slagkracht en effectiviteit versterkt. Daarnaast zijn we enorm dankbaar voor de vele vrijwilligers die zich met hart en ziel inzetten voor de routenetwerken in Twente. Dankzij hun inzet blijven deze prachtige routes goed onderhouden en toegankelijk voor iedereen.

De eerste stappen in aansluiting op de visie voor de recreatieparken zijn al gezet. Een mooie aanbesteding voor een nieuwe speeltuin op Het Lageveld is afgerond. Na de zomer van 2025 zal de schop in de grond gaan en starten we met de aanleg. Deze nieuwe speeltuin zal bijdragen aan meer jaarrond recreatie op het park, wat uiteindelijk zal zorgen voor meer bezoekers, meer inkomsten en een sterker maatschappelijk draagvlak.

Wanneer wij gaan investeren op Het Rutbeek is momenteel nog afhankelijk van de mogelijke komst van het Bungalowpark. Deze zaak ligt bij de Raad van State en kan mogelijk nog 1,5 jaar duren. Daarom investeren wij eerst in Het Lageveld; de volgende fase zal Het Rutbeek zijn. Dit toont aan dat wij daadwerkelijk van maatschappelijke meerwaarde zijn voor Twente. De vele

bezoekers mogen gratis gebruikmaken van de prachtige recreatieparken in onze regio. In dit geval investeren we in de toekomst: de lasten gaan voor de baten uit, maar het zal renderen.

In het licht van de huidige financiële realiteit kijk ik uiteraard kritisch naar mogelijke bezuinigingen. Echter, op de onderdelen waar ik als directeur directe invloed op heb, valt er niets meer te schaven zonder de kern van onze diensten aan te tasten. Ik pleit er dan ook voor om onze organisatie te beschouwen als een gezonde citroen: een bron van waarde die, ondanks haar zure smaak, zoet resultaat oplevert. Het verder uitpersen van deze citroen door aanvullende bezuinigingen zal leiden tot problemen, zowel nu als in de toekomst. Het is uiteindelijk een bestuurlijke keuze van de gemeenten hoever men wil gaan in het uitpersen van deze bron.

In lijn met het manifest 'NL Buiten' erkennen wij het belang van investeren in buitenruimtes voor het welzijn van onze samenleving. Het manifest benadrukt dat groene en waterrijke omgevingen essentieel zijn voor de fysieke en mentale gezondheid van inwoners. Het verder uithollen van budgetten voor deze cruciale voorzieningen druist in tegen de gezamenlijke ambitie om Nederland gezond en veerkrachtig te houden.

Met grote trots werken wij dagelijks aan het behouden en verbeteren van al het moois dat wij onze inwoners en gasten te bieden hebben. Ons team zet zich met hart en ziel in om deze voorzieningen te koesteren en te laten floreren. Ik ben dan ook trots op deze 'citroen'—een gezonde bron met nog voldoende sap om onze doelen te bereiken. Laten we ervoor zorgen dat dit sap niet te zuur wordt of volledig opdroogt.

De Recreatieparken en Routenetwerken in Twente vormen een essentieel onderdeel van de leefomgeving, doordat zij inwoners toegang bieden tot hoogwaardige voorzieningen voor recreatie, gezondheid en welzijn, en daarmee bijdragen aan een vitale, aantrekkelijke en verbonden regio.

Bart-Jan Harmsen
Secretaris/Directeur Recreatieschap Twente

Inhoudsopgave

1. Financiële Samenvatting 5

2. Inleiding en leeswijzer 6

3. Beleidsbegroting 7
3.1 Programma Recreatieve Voorzieningen 7
3.2 Programma Vrijetijdseconomie 13
3.3 Totaaloverzicht baten en lasten Recreatieschap Twente 15
3.4 Beleidsindicatoren BBV 16
3.5 Overzicht van de kosten van overhead 16
3.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 16

4. Specificatie baten en lasten 17

5. Paragrafen 21
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 21
5.2 Onderhoud kapitaalgoederen 26
5.3 Bedrijfsvoering 29
5.4 Financiering 30
5.5 Openbaarheidsparagraaf 33

6. Financiële begroting 34
6.1 Overzicht van baten en lasten 34
6.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten en structureel evenwicht 36
6.2.1 Overzicht van baten en lasten per taakveld 37
6.2.2 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten 37
6.2.3 Overzicht structureel evenwicht 37
6.3 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting 38
6.3.1 Geprognosticeerde balans 38
6.3.2 Berekening EMU-saldo 39
6.3.2 Verloopoverzicht voorzieningen en reserves 40
6.3.4 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 40
6.3.5 Investeringen 41

Bijlagen 42

Gemeentelijke bijdrage 2026 per taakveld 42

Lijst van figuren en tabellen

Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten 17
Figuur 2 Specificatie besteding lasten 18

Tabel 1 Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 2026 inclusief taakvelden 5
Tabel 2 Beleidsindicatoren 16
Tabel 3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 16
Tabel 4 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit 22
Tabel 5 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's. 23
Tabel 6 Ratio weerstandsvermogen 24
Tabel 7 Renterisiconorm 32
Tabel 8 Overzicht van baten en lasten 34
Tabel 9 Meerjarenbegroting 35
Tabel 10 Verloopoverzicht voorzieningen en reserves 40
Tabel 11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 40
Tabel 12 Herinvesteringen 41

1. Financiële Samenvatting

Overzicht van baten en lasten 2026 en gemeentelijke bijdrage

Het overzicht van baten en lasten, de financiële uitgangs- en aandachtspunten bij de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029 vormen samen het deel van de financiële programmabegroting. Onderstaand een samenvatting van het overzicht van baten en lasten inclusief taakvelden voor het jaar 2026.

Programma (bedragen in €)	Code	Taakveld	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
Recreatieschap Twente	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.383.723	3.962.695	2.578.972
	3.1	Economische ontwikkeling	-	785.068	785.068
	0.5	Treasury	-	-	-
	0.4	Overhead	-	1.004.140	1.004.140
	0.1	Mutaties reserves	-	75.000-	75.000-
Totaal			**1.383.723**	**5.676.904**	**4.293.180**
Totaal saldo van baten en lasten			**1.383.723**	**5.676.904**	**4.293.180**
			-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdrage)			**1.383.723**	**5.676.904**	**4.293.180**
Resultaat			**-**	**-**	**-**

Tabel 1 Overzicht van baten en lasten en gemeentelijke bijdrage 2026 inclusief taakvelden

Verklaring stijging bijdrage Recreatieschap Twente 2026 ten opzichte van 2025

Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2025 voor wijziging	**€**	**4.126.094**		
Begrotingswijzigingen	€	-		
Totale gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2025 na wijziging	**€**	**4.126.094**		
Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2026	**€**	**4.293.180**		
Per saldo een stijging van de bijdrage 2026 t.o.v. 2025	**€**	**167.086**		
Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage	**Stijging**		**Daling**	
Looncompensatie (2,1%):	€	45.531		
Prijscompensatie (4,9%)	€	121.006		
Rentelast lening			€	4.197
Stijging inzet SamenTwente	€	4.745		
Omslagrente			€	-
Verklaring totale stijging gemeentelijke bijdrage 2026	**€**	**167.087**		

2. Inleiding en leeswijzer

De programmabegroting
De programmabegroting omvat het geheel van taken en activiteiten van Recreatieschap Twente. Ze heeft een kader stellende functie: ze wijst gelden toe aan programma's en autoriseert de besteding van die gelden. Op deze wijze ondersteunt ze het bestuur bij de uitvoering van zijn controlerende en kader stellende taak en het budgetrecht.

Zowel de begroting als de jaarstukken zijn in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) in de vier onderstaande onderdelen verdeeld:

Begroting		Jaarstukken	
Beleidsbegroting	1. Programmaplan 2. Paragrafen	Jaarverslag	1. Programmaverantwoording 2. Paragrafen
Financiële begroting	3. Overzicht van baten en lasten en de toelichting 4. Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting		3. Programmarekening 4. Balans

Leeswijzer
Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de programmabegroting.

In de inleidende hoofdstukken 1 en 2 staat de samenvatting aangevuld met de inhoud en achtergronden van de programmabegroting. Vanaf hoofdstuk 3 treft u de beleidsbegroting aan. Vanaf hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in de financiële begroting.

Beleidsbegroting
De beleidsbegroting omvat programma's, samenhangende sub programma's en paragrafen. In de programma's en sub programma's wordt ingegaan op de maatschappelijke effecten en de manier waarop Recreatieschap Twente die effecten wil realiseren. Dit gebeurt aan de hand van de, door BBV[1] verplichte, drie W-vragen:
1. Wat willen we bereiken?
2. Waarmee/hoe gaan we dit doen?
3. Wat gaat het kosten (overzicht baten en lasten)?

De eerste vraag betreft het beoogde maatschappelijke effect, dat kan worden vertaald in één of meerdere algemene beleidsdoelstellingen. Dit wordt uitgewerkt in een programma. De tweede vraag gaat in op activiteiten in termen van de 'output-/outcome gegevens' die nodig zijn voor het bereiken van het beoogde maatschappelijke effect. Dit wordt beschreven in de sub programma's die bij het betreffende programma horen, of in het programma zelf als geen sub programma's aanwezig zijn. De derde vraag heeft betrekking op de baten en lasten die aan het programma, respectievelijk het sub programma, worden toegewezen om de gewenste effecten te bereiken.

De paragrafen van de programmabegroting geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten, vanuit een bepaald perspectief. Het gaat daarbij om onderwerpen die van belang zijn voor het inzicht in de financiële positie van Recreatieschap Twente. Dit betreft weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, bedrijfsvoering, verbonden partijen, financiering en rechtmatigheid.

[1] Het BBV bevat voorschriften en richtlijnen voor de begroting en verantwoording van financiële gegevens binnen een overheidsorganisaties. De regeling heeft als doel om transparantie en vergelijkbaarheid van de financiële informatie te bevorderen.

Financiële begroting
Door vaststelling van deze begroting wordt het bestuur geautoriseerd, tot het doen van uitgaven voor realisatie van de programma's.

3. Beleidsbegroting

3.1 Programma Recreatieve Voorzieningen

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in	**Bestuur Recreatieschap Twente**
Programmamanager	**L. J. Harmsen**

Inleiding
De vrijetijdseconomie blijft een cruciale pijler voor Twente, aangezien deze een substantiële bijdrage levert aan de lokale economie door middel van toeristische bestedingen, arbeidsplaatsen en inkomsten. Daarnaast draagt het bij aan het behoud en de verbetering van natuur en recreatieve voorzieningen in de regio. Gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Twente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de drie grote recreatieparken in Twente, Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld, en de Routenetwerken Twente. De recreatieparken trekken jaarlijks circa 1,5 miljoen bezoekers, terwijl de Routenetwerken Twente jaarlijks door ruim 40 miljoen gebruikers worden benut. Daarmee bevordert Recreatieschap Twente recreatie en toerisme in de regio en is het van wezenlijk belang voor de vrijetijdseconomie van Twente. Wij zetten ons dan ook in om een significante bijdrage te leveren aan het 'Bruto Twents Geluk'.

Organisatieonderdelen van Recreatieschap Twente

Recreatieparken Twente

Exploitatie en (natuur)beheer van de recreatieparken:

- Het Hulsbeek (Oldenzaal)
- Het Rutbeek (Enschede)
- Het Lageveld (Wierden)

Routenetwerken Twente

Ontwikkeling, beheer en onderhoud van ca. 11.500 km routenetwerken met 153 ontvangstlocaties en informatielocaties:

- Fietsnetwerk (2.500 km)
- Wandelnetwerk (5.500 km)
- Mountainbikenetwerk (1.000 km)
- Paardrijnetwerk (1.500 km)
- Autonetwerk (500 km)
- Onderhoud van ruim 410 km recreatieve infrastructuur
- Ontvangstlocaties en informatielocaties. Deze locaties dienen als startpunten voor diverse routes en bieden vaak voorzieningen zoals parkeergelegenheid, informatieborden en soms horecafaciliteiten.

Subsidieverlening aan Twente Marketing

Recreatieschap Twente fungeert als doorstroomportaal voor de subsidie die door de 14 Twentse gemeenten beschikbaar wordt gesteld aan Twente Marketing. Wij beheren en verdelen deze middelen volgens de vastgestelde afspraken, zonder zelf invloed uit te oefenen op de inzet of besteding ervan. Onze rol is puur faciliterend: wij zorgen ervoor dat de toegekende subsidies op een correcte en efficiënte manier worden doorgestuurd naar Twente Marketing, zodat zij de regiopromotie optimaal kunnen uitvoeren.

Trends en Ontwikkelingen in de Recreatieve Sector
Voor 2026 zijn er diverse trends en ontwikkelingen die specifiek van invloed zijn op de recreatieparken en de routenetwerken in Twente, mede beïnvloed door klimaatverandering en de strategische koers van Recreatieschap Twente:

Duurzaamheid en klimaatadaptatie:
Klimaatverandering leidt tot extremere weersomstandigheden, zoals hittegolven en hevige regenval. Recreatieparken proberen hier een substantiële bijdrage aan te leveren door het toepassen van meer natuurlijke speelelementen, zoals de aankomende nieuwe speeltuin op Het Lageveld. Daarnaast wordt bij de nieuwe aanplant van bomen en struiken rekening gehouden met klimaatverandering en wordt er waar mogelijk meer vergroend. Hierbij blijft er echter voldoende oog voor de functie waarvoor deze parken in het leven zijn geroepen, namelijk dagrecreatie. Daarnaast wordt ervoor gezorgd dat er voldoende ruimte beschikbaar blijft voor het faciliteren van grote festivals en evenementen.

Versterking van de verbinding tussen routenetwerken en recreatieparken:
Er wordt gestreefd naar een naadloze integratie van de routenetwerken met de recreatieparken, waardoor bezoekers gemakkelijk kunnen overstappen van bijvoorbeeld een fietsroute naar een recreatiegebied. Dit bevordert een veelzijdige recreatieve ervaring en stimuleert het gebruik van zowel de parken als de routes.

Gezondheid en welzijn:
Recreatieschap Twente biedt prachtige natuur- en recreatiegebieden aan waar gasten kunnen genieten van de rust, kunnen sporten en zich kunnen vermaken met het brede aanbod aan activiteiten op de parken. Het investeren in aantrekkelijke speelplaatsen voor kinderen, waarbij natuur een geïntegreerd onderdeel vormt, zorgt ervoor dat kinderen meer kunnen ontdekken en op een gezonde manier opgroeien. Dit alles wordt gefaciliteerd in recreatieparken die gratis toegankelijk zijn voor alle gasten.

Bevordering van lokaal toerisme en culturele beleving:
Er is een toenemende aandacht voor het promoten van lokale cultuur en geschiedenis binnen de recreatieparken. Dit gebeurt door middel van educatieve wandelpaden, informatieborden en lokale evenementen, wat bijdraagt aan de oproep om meer lokaal te reizen en de gemeenschap te ondersteunen.

Speerpunten 2026

Voor het begrotingsjaar 2026 richt Recreatieschap Twente zich op de volgende speerpunten, passend bij de vastgestelde visies voor de Recreatieparken Twente en de Routenetwerken Twente:

Recreatieparken Twente:

1. **Instandhouding en verbetering van basisvoorzieningen**:
   Zorgdragen voor goed onderhouden faciliteiten zoals sanitaire voorzieningen, paden en parkeerplaatsen om een veilige en aangename omgeving voor bezoekers te garanderen.

2. **Meer bezoekers trekken naar de parken**:
   Door het aanbieden van steeds meer jaarrond voorzieningen en gerichte marketing en promotie wordt de aantrekkelijkheid van de recreatieparken vergroot, waardoor meer bezoekers de weg naar de parken weten te vinden.

3. **Nieuw parkeersysteem op de Recreatieparken**:
   Dit systeem zal bijdragen aan meer service en gebruiksgemak voor onze gasten.

4. **Duurzaam investeren**:
   Inmiddels heeft er al veel elektrificatie plaatsgevonden op de recreatieparken en de routenetwerken qua voertuigen en materieel. Deze ingezette koers qua duurzaamheid wordt doorgezet. Ook qua gebouwen zal een inhaalslag moeten worden gemaakt op het gebied van duurzaamheid.

Routenetwerken Twente:

1. **Onderhoud en kwaliteitsverbetering van routenetwerken**:
   Zorgdragen voor het behoud en de verbetering van de kwaliteit van de diverse routenetwerken, waaronder fiets-, wandel-, mountainbike-, paardrij- en autonetwerken, om gebruikers een optimale beleving te bieden.

2. **Actualisatie en uniformiteit van bewegwijzering**:
   Ervoor zorgen dat de bewegwijzering up-to-date en uniform is, zodat gebruikers gemakkelijk en zonder verwarring de routes kunnen volgen.

3. **Samenwerking met lokale gemeenschappen en ondernemers**:
   Betrekken van lokale gemeenschappen en ondernemers bij het beheer en de promotie van de routenetwerken, om zo de lokale economie te stimuleren en de betrokkenheid te vergroten.

4. **Duurzaamheid en milieu**:
   Integreren van duurzame praktijken in het beheer en onderhoud van de routenetwerken, zoals het gebruik van milieuvriendelijke materialen en het minimaliseren van de ecologische voetafdruk.

5. **Promotie en marketing**:
   Ontwikkelen van gerichte promotie- en marketingstrategieën om de bekendheid en het gebruik van de routenetwerken te vergroten, zowel onder lokale bewoners als toeristen.

6. **Balans tussen juridische beheersbaarheid en kosten van (MTB-)netwerken:**
   Wij streven naar een verantwoorde balans tussen de juridische beheersbaarheid van mogelijke claims op de (MTB-)netwerken en de daarmee samenhangende kosten. Dit vraagt om een gezamenlijke inspanning met de 14 Twentse gemeenten om de financiële houdbaarheid te waarborgen. Door heldere afspraken, efficiënte risicobeheersing en een toekomstbestendige financieringsstructuur zorgen we ervoor dat het netwerk juridisch goed gefaciliteerd en financieel verantwoord blijft.

Met deze speerpunten streven wij naar een verdere versterking van de vrijetijdseconomie in Twente en duurzame, prachtige en toekomstbestendige Recreatieparken en Routenetwerken in Twente.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Visie Recreatieparken Twente, ambitieniveau 'Uitstekende basis'.	Bestuur Recreatieschap Twente	8 februari 2024
Visie Routenetwerken Twente	Bestuur Recreatieschap Twente	7 december 2022
Koersdocument Recreatieschap Twente	Bestuur Recreatieschap Twente	4 april 2024

Recreatieve voorzieningen

Wat willen we bereiken?

1. **Recreatieparken:**

   We blijven werken aan laagdrempelige, toegankelijke en aantrekkelijke recreatieparken waar de Twentse inwoner trots op kan zijn en optimaal van kan genieten. De focus ligt op duurzaamheid, jaarrond voorzieningen en het verbeteren van de beleving, zodat Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld zich verder ontwikkelen als de plekken voor ontspanning en recreatie in Twente.

2. **Routenetwerken:**

   We stimuleren een veilig, goed onderhouden en intensief gebruik van de recreatieve routenetwerken, waaronder de wandel-, fiets-, auto-, paardrij- en MTB-routes. Dit doen we door doorlopende kwaliteitsverbetering, slimme verbindingen en betere ontvangstlocaties, zodat zowel inwoners als bezoekers Twente op een prettige en veilige manier kunnen ontdekken.

Met deze doelen zorgen we ervoor dat Twente in 2026 nog aantrekkelijker is als recreatieve bestemming, zowel voor de eigen inwoners als voor toeristen.

Hoe gaan we dit doen?

De Twentse Recreatieparken

Gastvrijheid:
Het Recreatieschap Twente blijft zich inzetten voor een warm welkom voor alle bezoekers van de recreatieparken. Of je nu een lokale inwoner bent of van verder wegkomt, ongeacht achtergrond of inkomen, de parken blijven vrij toegankelijk voor iedereen. Deze plekken bieden niet alleen ontspanning en vermaak, maar versterken ook de verbinding en saamhorigheid binnen Twente. In een tijd waarin het dagelijks leven steeds drukker wordt, vormen de parken een waardevolle uitlaatklep waar mensen kunnen wandelen, fietsen,

picknicken of simpelweg genieten van de natuur. De recreatieparken blijven plekken waar Tukkers en bezoekers zich thuis voelen in de prachtige Twentse omgeving.

Toegankelijkheid:
Ook in 2026 blijft toegankelijkheid een speerpunt. De parken blijven laagdrempelig en vrij toegankelijk voor een breed publiek, met aandacht voor voorzieningen voor mindervaliden en gezinnen. We streven ernaar om de infrastructuur en faciliteiten verder te verbeteren, zodat bezoekers van alle leeftijden en achtergronden optimaal kunnen genieten van het aanbod.

Duurzaamheid:
Duurzaamheid blijft een kernwaarde binnen het beheer van de recreatieparken. In 2026 zetten we verdere stappen in ecologisch verantwoord beheer, met onder andere:

Uitbreiding van groene energievoorzieningen, zoals daar waar mogelijk zonnepanelen en laadpunten voor elektrische voertuigen
Verdere elektrificatie van het machinepark en voertuigen
Behoud en versterking van de biodiversiteit door gerichte natuurmaatregelen

De parken bieden ruimte voor recreatie, ontspanning en evenementen, waar zowel Twentenaren als toeristen van kunnen genieten. Bij de organisatie van festivals en activiteiten blijft er een balans tussen natuurbehoud en recreatief gebruik, zodat de natuurlijke schoonheid van de parken behouden blijft voor toekomstige generaties.

Veiligheid:
Ook in 2026 blijft veiligheid een prioriteit. We zorgen voor:

- Goed onderhouden en veilige paden en faciliteiten
- Duidelijke bewegwijzering en informatievoorziening om bezoekers gemakkelijk te begeleiden
- Heldere huisregels en toezicht, zodat iedereen zich prettig en veilig voelt tijdens het bezoek

Faciliteiten en Voorzieningen:
De basisvoorzieningen worden verder verbeterd en goed onderhouden. Dit omvat onder andere:

- Hoogwaardige sanitaire voorzieningen en toegankelijke en veilige speelplaatsen
- Uitbreiding van horecamogelijkheden en gevarieerd aanbod
- Voldoende zit- en rustplekken voor een optimale beleving van de parken

Netheid:
We streven naar een parkomgeving die altijd fris en opgeruimd is. Dit betekent:

- Regelmatige schoonmaakrondes om zwerfvuil te verwijderen
- Uitstekend onderhouden voorzieningen, zoals toiletgebouwen
- Stimulering van verantwoord afvalbeheer onder bezoekers

Zo creëren we een veilige en schone omgeving waar iedereen volop van de parken kan genieten.

Routenetwerken Twente

Drie centrale waarden:
Een route is nooit ‘zomaar een route’. In elke route die we ontwikkelen, staan drie kernwaarden centraal:

- **Beleving**: De routes moeten uitnodigen om op ontdekking te gaan
- **Gezondheid & welzijn**: Het stimuleren van beweging en vitaliteit
- **Economische waarde**: Routes als katalysator voor bestedingen in de regio

Beleving vormt de trigger om in beweging te komen en Twente actief te ervaren.

Van routenetwerk naar belevingsnetwerk:
We streven niet alleen naar goed aangelegde routes, maar naar echte belevingsnetwerken. Dit betekent dat we verder kijken dan enkel de paden:

- Routes worden met oog voor landschap en omgeving aangelegd
- Ondergrond, hoogteverschillen en begroeiing dragen bij aan de ervaring
- Bewegwijzering en informatiepanelen versterken het unieke Twentse karakter

Drie hoofddoelen:
We hebben de droom en waarden van Routenetwerken Twente vertaald naar drie concrete doelen:

1. **Optimalisering van de beleving**: Het creëren van unieke ervaringen langs de routes
2. **Vergroting van gezondheid & welzijn**: Bewegen stimuleren en de leefbaarheid verbeteren
3. **Stimuleren van de vrijetijdseconomie**: De routes laten bijdragen aan lokale bestedingen

Deze doelen sturen zowel het beheer en de promotie van de bestaande netwerken als de doorontwikkeling en uitbreiding ervan.

De lat hoger leggen in 2026:
Om onze ambitie waar te maken, hanteren we een heldere koers met de volgende speerpunten:

- De beste **basisinfrastructuur** van Nederland, kwalitatief en innovatief
- **Professionele bezetting** voor beleid en uitvoering
- Volledige **integratie van participatie** in de bedrijfsvoering
- **Uniformiteit** in fysieke middelen bij alle betrokken overheden en organisaties
- Volledige toepassing van **classificaties en kwaliteitsnormen** op de netwerken
- Een **uitmuntend digitaal platform** met innovatieve toepassingen
- Een **centrale en sturende rol** als aanjager van routegebonden ontwikkelingen

Met deze aanpak zorgen we ervoor dat Twente in 2026 een toonaangevende regio blijft op het gebied van recreatieve infrastructuur, waarbij beleving, duurzaamheid en economische waarde hand in hand gaan.

Wat gaat het kosten?

Recreatieve Voorzieningen (bedragen in €)	Baten	Lasten	Saldo
Het Hulsbeek	372.203	520.015	147.812
Het Rutbeek	227.079	489.566	262.486
Het Lageveld	127.567	239.333	111.767
Routenetwerken	177.990	1.999.189	1.821.198
Beleid en strategie	0	168.961	168.961
PIOFJACH-overhead	0	696.922	696.922
Ondersteuning en leiding	478.884	777.850	298.966
Totaal (gemeentelijke bijdrage)	**1.383.723**	**4.891.836**	**3.508.112**

Taakstelling
In het saldo van Recreatieve Voorzieningen is een nog resterende taakstelling verwerkt van afgerond € 48.000. In 2021 is de begroting van Recreatieve Voorzieningen verder geactualiseerd aan zowel de lasten als de baten kant met raming van aanvullingen op het gebied van erfpacht- en parkeerinkomsten. Met de aanvullende baten op het gebied van parkeerinkomsten is vanaf 2021 de resterende taakstelling van € 237.000 verlaagd met € 80.000 naar een nog in te vullen taakstelling van bijna € 157.000 structureel. In de begroting 2024 werden de functies van parkmanager Lageveld en directeur Recreatieschap geïntegreerd waardoor de loonsom van parkmanager komt te vervallen en wordt gebruikt om de taakstelling structureel te verlagen naar circa € 57.000. Samenwerking met een derde partij bij het Lageveld levert een besparing op van € 9.000 waardoor de taakstelling kan worden verlaagd naar €48.000. In 2026 wordt aan deze resterende taakstelling invulling gegeven door de begrote parkeerinkomsten op te hogen.

3.2 Programma Vrijetijdseconomie

Verantwoordelijkheid van en besluitvorming in	**Bestuur Recreatieschap Twente**
Programmamanager	**L. J. Harmsen**

Inleiding
Als het om vrijetijdseconomie gaat is Twente Marketing de partij die zich bezighoudt met de destinatieontwikkeling en promotie van Twente.
Het ‘Perspectief Vrijetijdseconomie Twente 2030’, dat tot stand is gekomen met input van vele ondernemers, ambtenaren en bestuurders, cultuur- en natuurpartijen, leden van de (Young) Twente Board en andere belanghebbenden, vormt de basis voor de activiteiten van Twente Marketing.

Speerpunten
- Twente een natuurlijke magneet (leef & vestigingsklimaat)
- Twente een plek waar je onderdeel van wilt zijn (Talent)
- Het echte geheim van Twent: Tukkers (Tukkertrots)
- Van VTE naar Vrij zijn economie (veerkrachtige en wendbare sector)

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Perspectief Vrijetijdseconomie Twente 2030	Bestuur Recreatieschap Twente	1 september 2022
Programma Gastvrij Overijssel 2020-2023	Gastvrij Overijssel	1 maart 2016

Wat willen we bereiken?

In 2026 zet Twente Marketing zich in om Twente verder te ontwikkelen als een onweerstaanbare bestemming voor bezoekers, een inspirerende omgeving voor bewoners en een kansrijk marktgebied voor ondernemers. Dit doen we op basis van het Perspectief Vrijetijdseconomie Twente 2030, waarin de ambitie is geformuleerd om Twente te transformeren van een regio die vooral bekend stond om haar natuur en landgoederen naar een energieveld van vernieuwende en authentieke concepten.

In 2025 gingen we met ondernemers en gemeenten in gesprek om de koers te herijken en beter in te spelen op de uitdagingen en kansen van vandaag en morgen. In 2026 zetten we daarom in op het verstevigen van 'Vrij zijn in Twente' in de programmalijnen, voeren we het plan dat we samen met de Twente Board voor 'talent' hebben gemaakt uit en verstevigen we de projectsamenwerking in de domeinen cultuur, natuur en welzijn voor een beter leef- en vestigingsklimaat en een veerkrachtigere sector. Daarnaast zetten we versterkt in op communicatie om bezoekers op de juiste plekken in onze regio te ontvangen en om inwoners trotser te maken op hun 'achtertuin'. Samen met partners binnen en buiten de sector versterken we zo ook de aanbodontwikkeling die de waarden van de Tukker weerspiegelen. Hiermee spelen we niet alleen in op de recreatiedruk die in de steden ontstaat, maar trekken we de regio naar nieuwe, innovatieve concepten.

Hoe gaan we dit doen?

Twente Marketing werkt, aan de hand van het Perspectief Vrijetijdseconomie Twente 2030 aan de bestemmingsontwikkeling van Twente. Om deze ambitie te realiseren, ondersteunen we gemeenten, ondernemers en andere stakeholders proactief met waardevolle data en inzichten uit de regio en daarbuiten. Onze diepgaande kennis van de vrijetijdssector in Twente maakt ons uniek. Wij weten wat de behoeften van bezoekers én bewoners zijn en spelen daarop in. Dankzij onze teams in de regio zijn we altijd dichtbij, zichtbaar en toegankelijk. We luisteren actief, signaleren trends en verdiepen ons in details. Zo bieden we maatwerkadvies en zijn we de betrouwbare schakel tussen verschillende partijen. Strategisch inzicht combineren wij met daadkracht. Vanaf de eerste analyse tot en met visieontwikkeling en concrete uitvoering van projecten. We bieden altijd een totaalpakket. Onze missie: Samen bouwen aan een onweerstaanbaar Twente.

De activiteiten van Twente Marketing in 2026

Stakeholdermanagement
Een breed draagvlak creëren, zorgen dat een brede groep stakeholders in Twente betrokken is/en zich betrokken voelt bij de realisatie van de Twentse ambitie, is van essentieel belang.

Strategie, onderzoek en innovatie
De afdeling Strategie, Onderzoek en Innovatie ontvangt jaarlijks een bijdrage van Twente voor haar activiteiten. Doordat zowel provincie als gemeenten/regio's gezamenlijk het

dataprogramma financieren, kunnen veel werkzaamheden overkoepelend worden opgepakt en ingezet worden voor ondernemers, overheden en andere organisaties in Twente. Door middel van doelgroepanalyses, bezoekersdata en trendonderzoek helpen we ondernemers en overheden betere beslissingen te nemen.

Destinatieontwikkeling
Op het gebied van aanbodontwikkeling richten we ons op het stimuleren van nieuwe, onderscheidende concepten die bijdragen aan de aantrekkelijkheid van Twente. Door slimme inzet van data en het ontwikkelen van verhaallijnen zoals Tubanti en Textiel, verbinden we verleden en toekomst en geven we Twente een nog sterkere identiteit. Dit sluit ook aan bij de bredere gebiedsontwikkeling, waarbij we werken aan een goede balans tussen groei, spreiding van bezoekers en het behoud van de ruimtelijke kwaliteit van Twente.

Branding
Vrij zijn is vooral ook wat de nieuwe aantrekkingskracht en het magnetisme van Twente als merk maakt. Vrij zijn is het hart en ziel van Tukkers. Wij worden, erkend en herkend, de plek waar je als bewoner, ondernemer en bezoekers vrijer bent dan waar ook. Door zo sterk vanuit de identiteit aan het merk te bouwen wordt de positionering niet alleen een toeristisch profiel, maar heeft het ook een grote positieve impact op het aantrekken van talent, het versterken van het vestigingsklimaat en het bevorderen van initiatieven die helpen bij een betere leefomgeving. Vrij zijn wordt het fundament voor een Twente dat staat voor innovatie, vitaliteit en vernieuwing. De branding van Twente krijgt in 2026 verder vorm met een vernieuwing van het campagneconcept, waarbij we een eigenzinnig en herkenbaar karakter verder uitbouwen. Door gerichte online en offline campagnes versterken we de zichtbaarheid en positionering van Twente, zowel bij bewoners als bij bezoekers.

Wat gaat het kosten?

Vrije tijdseconomie (bedragen in €) 2026	Baten	Lasten	Saldo
Vrije tijdseconomie (subsidie Twente Marketing)	0	785.068	785.068
Gemeentelijke bijdrage	**0**	**785.068**	**785.068**

De subsidie is gebaseerd op besluitvorming in de vergadering van het algemeen bestuur van Regio Twente op 27 september 2017. Hierbij is besloten tot een subsidie van € 1,- per inwoner welke zal worden geïndexeerd met het toe te passen percentage prijscompensatie voor verbonden partijen, zoals afgegeven door de Twentse gemeenten. Door het jaarlijks toepassen van de indexatie met ingang van het begrotingsjaar 2023 zal de subsidie per inwoner naar verwachting jaarlijks stijgen. Met toepassing van de indexatie is de geraamde subsidie voor 2026 hoger dan in 2025.

3.3 Totaaloverzicht baten en lasten Recreatieschap Twente

Bedrijfsvoeringsorganisatie Recreatieschap Twente 2026	Baten	Lasten	Saldo
Recreatieve voorzieningen	1.383.723	4.966.836	3.583.112
Vrije tijdseconomie (subsidie Twente Marketing)	0	785.068	785.068
Mutaties reserves	0	-75.000	-75.000
Gemeentelijke bijdrage	**1.383.723**	**5.676.904**	**4.293.180**

3.4 Beleidsindicatoren BBV

Hieronder treft u een overzicht aan van de verplichte beleidsindicatoren.

Indicator			Score
Naam indicator	Jaar	Eenheid	
Formatie	2026	FTE per 1.000 inwoners	0,03
Bezetting	2025	FTE per 1.000 inwoners	0,03
Apparaatskosten	2026	Kosten per inwoner	€ 4,00
Externe inhuur	2026	Kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen	24,5%
Overhead	2026	% van totale lasten	17,7%

Tabel 2 Beleidsindicatoren

3.5 Overzicht van de kosten van overhead

Het is wettelijke voorgeschreven dat de overhead apart wordt gepresenteerd. Deze wordt inzichtelijk gemaakt door deze centraal te begroten op taakveld 0.4. Overhead bevat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Wij onderscheiden in de overhead twee categorieën:

1. Generieke overhead. Dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFJACH-functies.
2. Specifieke overhead. Dit is de directe overhead. Met andere woorden, dit is de programmaoverhead en betreft alle kosten van leidinggevende en ondersteunende functies die binnen de programma's zijn georganiseerd.

Omschrijving (bedragen in €)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	0	696.922	696.922
Specifieke overhead (Programma-overhead)	0	307.218	307.218
Totaal	**0**	**1.004.140**	**1.004.140**

Omschrijving (bedragen in €)	Saldo	Totale lasten	%
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	696.922	5.676.904	12,3%
Specifieke overhead (Programma-overhead)	307.218	5.676.904	5,4%
Totaal	**1.004.140**	**5.676.904**	**17,7%**

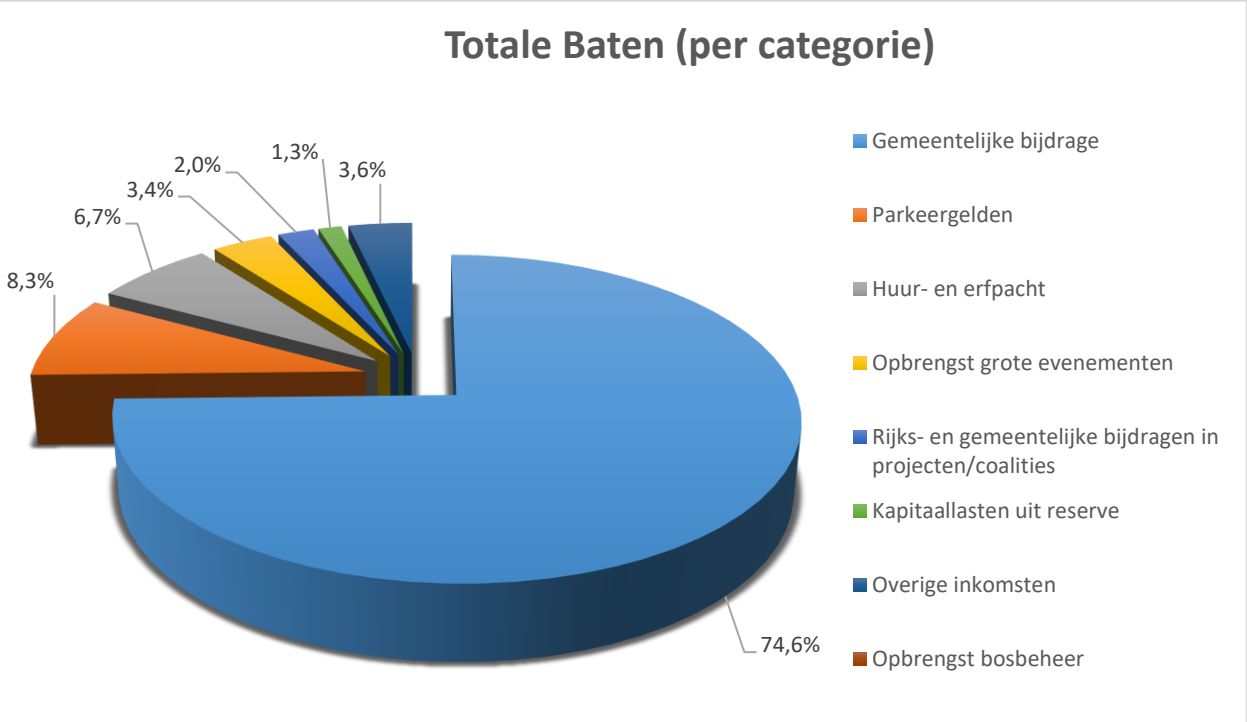
3.6 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Onderstaand geven we inzicht in de algemene dekkingsmiddelen (gesaldeerd: lasten en baten).

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen in €) 2026	Baten	Lasten	Saldo
Gemeentelijke bijdrage	1.383.723	5.676.904	4.293.180
Treasury	-	-	-
Totaal			**4.293.180**

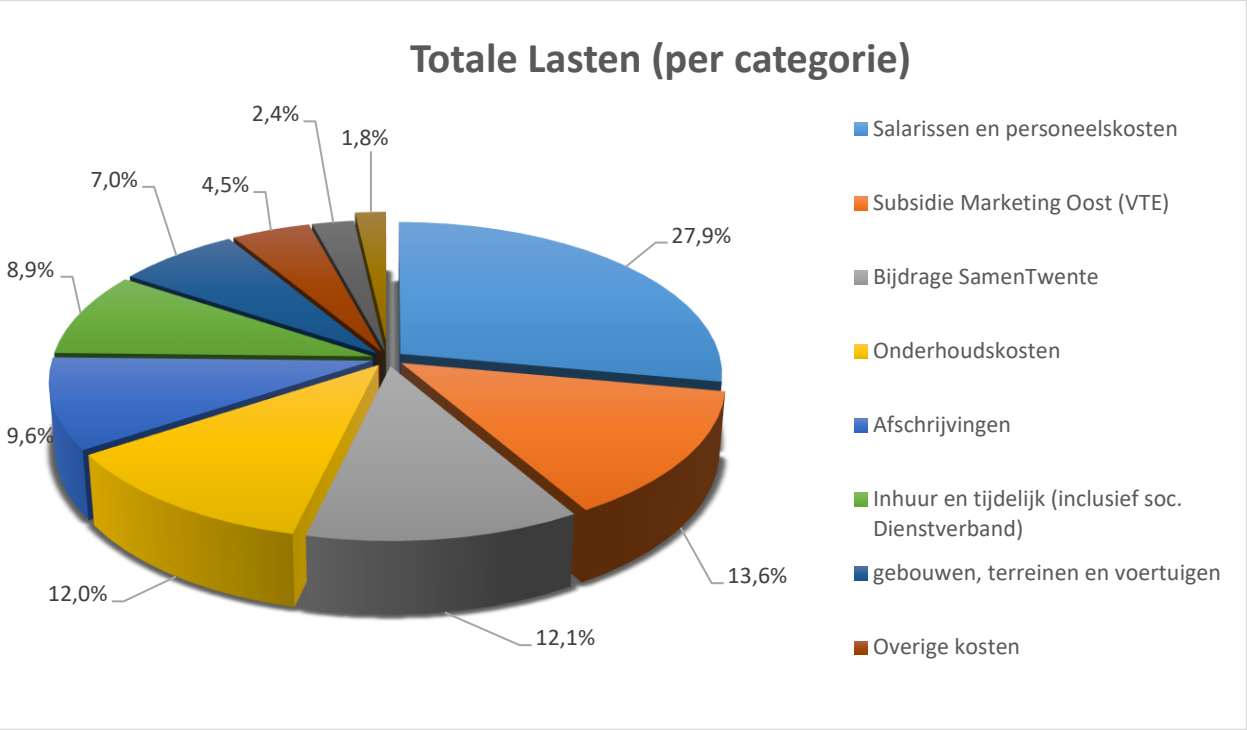
Tabel 3 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

4. Specificatie baten en lasten

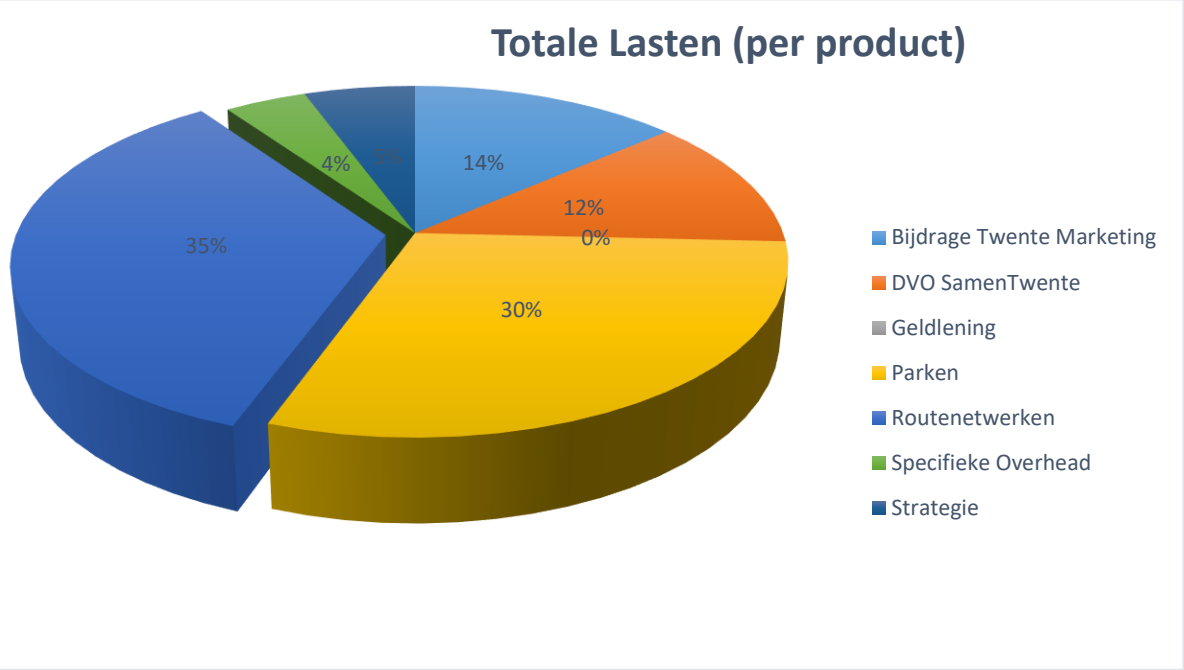
Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten

Baten *(waar komen de inkomsten vandaan)*	Bedrag (in €)	%
Gemeentelijke bijdrage	4.293.180	74,6%
Parkeergelden	478.884	8,3%
Huur- en erfpacht	385.917	6,7%
Opbrengst grote evenementen	197.207	3,4%
Rijks- en gemeentelijke bijdragen in projecten/coalities	117.099	2,0%
Kapitaallasten uit reserve	75.000	1,3%
Overige inkomsten	67.055	3,6%
Opbrengst bosbeheer	66.136	
Opbrengst Routekaarten	41.635	
Opbrengst kleinschalige activiteiten	29.789	
Eindtotaal	**5.751.904**	**100,0%**

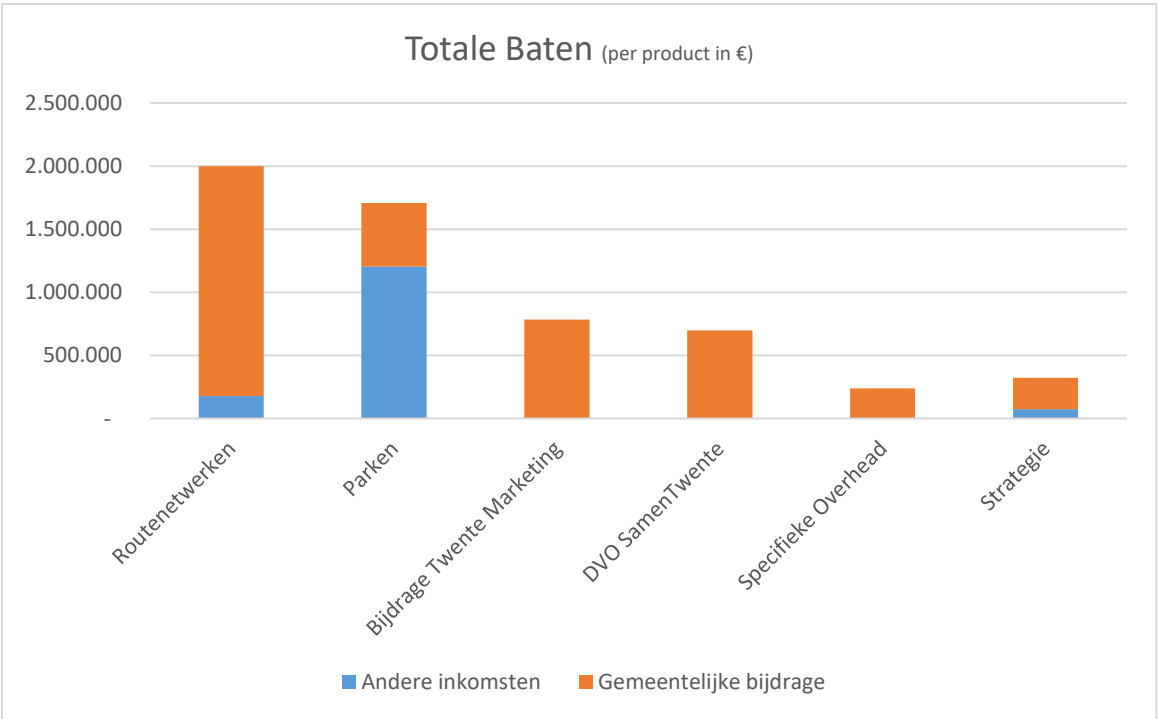

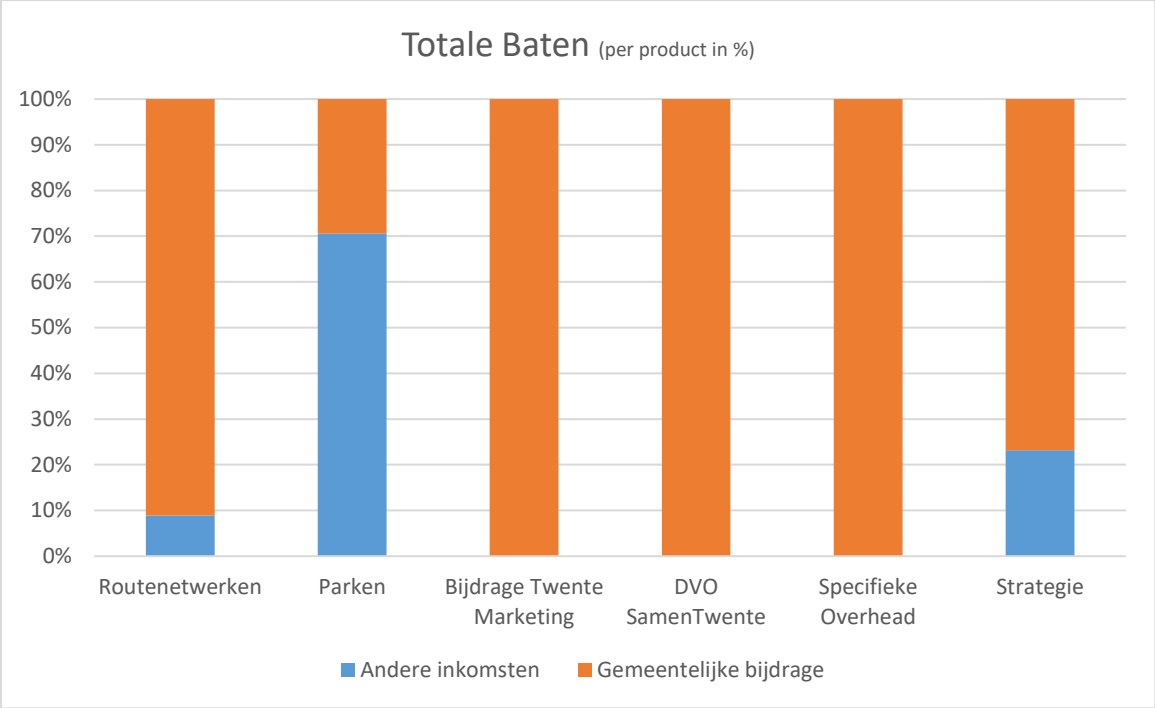
Figuur 2 Specificatie besteding lasten

Lasten ***(waar wordt er geld aan uitgegeven)***	**Bedrag (in €)**	**%**
Salarissen en personeelskosten	1.606.311	27,9%
Subsidie Marketing Oost (VTE)	785.068	13,6%
Bijdrage SamenTwente	696.922	12,1%
Onderhoudskosten	691.817	12,0%
Afschrijvingen	554.815	9,6%
Inhuur en tijdelijk (inclusief soc. Dienstverband)	514.708	8,9%
gebouwen, terreinen en voertuigen	401.966	7,0%
Overige kosten	259.838	4,5%
Dotatie voorzieningen	138.182	2,4%
Verzekeringen	68.185	1,8%
ICT	23.603	
Subsidies en overdrachten	10.490	
Eindtotaal	**5.751.904**	**100,0%**

Lasten (per product)	Bedrag (in €)	%
Routenetwerken	1.999.189	34,8%
Parken	1.708.531	29,7%
Bijdrage Twente Marketing	785.068	13,6%
DVO SamenTwente	696.922	12,1%
Specifieke Overhead	239.033	4,2%
Strategie	323.161	5,6%
Eindtotaal	**5.751.904**	**100,0%**

Baten per product	Andere inkomsten	Gemeentelijke bijdrage
Routenetwerken	177.990	1.821.198
Parken	1.205.733	502.799
Bijdrage Twente Marketing	-	785.068
DVO SamenTwente	-	696.922
Specifieke Overhead	-	239.033
Strategie	75.000	248.161
Totaal	**1.458.723**	**4.293.180**

5. Paragrafen

De programmabegroting bevat de volgende paragrafen:
1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Financiering
5. Openbaarheidsparagraaf

Het bestuur stelt voor het begrotingsjaar 2026 kaders vast om zijn controlerende kader stellende taak en het budgetrecht uit te kunnen voeren. Deze paragrafen vormen gezamenlijk dat instrument. Ze geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en daardoor de realisatie van de programma's beïnvloeden.

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Kader risicomanagement
De wetgeving en het beleid van Recreatieschap Twente voor het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in:
- Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9, 11 en 26);
- De financiële verordening Recreatieschap Twente;
- De "Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen".

Weerstandsvermogen

Berekening ratio weerstandsvermogen
Om het weerstandsvermogen te berekenen, dient de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet te worden tegen de benodigde weerstandscapaciteit.

Beschikbare weerstandscapaciteit (A)
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 0,21 mln. en bestaat uit de algemene reserve en bestemmingsreserves. Bij veel overheidsorganisaties is sprake van 'beklemde' bestemmingsreserves. Deze worden gecorrigeerd op de weerstandscapaciteit. Als 'beklemde' reserves niet als beschikbare weerstandscapaciteit worden gezien is dit van invloed op de weerstandsratio. Bij Recreatieschap Twente zijn enkele bestemmingsreserves als 'beklemd' geoormerkt. Deze bestemmingsreserves worden niet meegenomen in de beschikbare

weerstandscapaciteit. Hieronder treft u overzicht van alle reserves en wordt inzichtelijk gemaakt welke reserves onderdeel vormen van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Omschrijving	Saldo per 31-12-2024	Maakt onderdeel uit van weerstandscapaciteit
Algemene Reserve	122	Ja
Reserve Recreatieparken/ Fietspaden	84	Ja
Totaal Algemene Reserves	**206**	
Provinciale reserve recreatieve voorzieningen	544	Nee. Beklemd
Totaal reserves m.b.t. taakstelling	**544**	
RV Reserve Recr. parken/ Fietspaden (kl toilet RB)	9	Nee. Beklemd
RV Reserve Recr. parken/ Fietspaden (kl loods LV)	25	
Reserve werkplaats Hulsbeek	40	
Reserve beschoeiing Hulsbeek/Rutbeek	632	
Totaal reserves kapitaallasten	**707**	
Totaal reserves	**1.457**	

Tabel 4 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

Samengevat komt het totaal aan beschikbare weerstandscapaciteit (niet zijnde beklemd) neer op:

Recreatieschap Twente (bedragen in €)	Weerstandscapaciteit
Egalisatiereserves (niet zijnde beklemd)	206.159
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**206.159**

Benodigde weerstandscapaciteit (B)

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt afgerond in totaal € 206.000 en wordt bepaald door het inventariseren van risico's. Hieronder treft u een specificatie van de door Recreatieschap Twente geïnventariseerde risico's inclusief kans bepaling en financieel gevolg (impact). De kans impact analyse geldt conform de "Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen" niet voor investeringen.

Nr.	Risico analyse RV Dreiging	Kans	Impact	Risico waarde
	Personeel:			
1	-Het risico dat meer kosten worden gemaakt door inhuur van (gespecialiseerde) bedrijven i.p.v. vrijwilligers	Waarschijnlijk	€ 50.000 <> € 100.000	€ 52.500
2	-Inhuren medewerk(st)ers bij wegvallen/vertrek personeel (door krappe arbeidsmarkt)	Is wel eens voorgekomen	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
3	-Inhuren medewerk(st)ers bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid (ziekte/ongeval)	Is wel eens voorgekomen	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
	Tegenvallende inkomsten:			**52.500**
4	-Het risico op verminderde inkomsten door derving erfpacht- exploitatierechten (huren)	Zeer onwaarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
5	-Het risico op verminderde inkomsten uit evenementen	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <> € 100.000	€ 37.500
6	-Het risico op verminderde inkomsten uit parkeergelden agv weer	Onwaarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
7	-Het risico op verminderde inkomsten uit parkeergelden waterziektes	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 26.250
	Calamiteiten onvoorziene omstandigheden:			**63.750**
8	-Het risico op stormschade/brand houtopstand recreatieparken	Is wel eens voorgekomen	€ 25.000 <> € 50.000	€ -
9	-Het risico op hogere verzekeringspremies (door schades)	Zeer waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 33.750
10	-Het risico op vandalisme	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 26.250
11	-Kosten i.v.m. schadebetalingen	Waarschijnlijk	€ 25.000 <> € 50.000	€ 26.250
				86.250
			Totaal omvang risico's	**202.500**

Tabel 5 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's.

Samenvattend overzicht beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit:

	Risicowaarde (Kans X Impact)	Verwacht saldo per begin 2026	Ratio
Recreatieschap Twente	206.250	202.500	1,0
Totaal	**206.250**	**202.500**	**1,0**

Tabel 6 Ratio weerstandsvermogen

De ratio bevindt zich hiermee op de door het bestuur vastgestelde gewenste norm van 1,0

Financiële Kengetallen
Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing ook een set aan verplichte financiële kengetallen wordt opgenomen.

Solvabiliteit
Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Recreatieschap Twente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Met het kengetal solvabiliteit wordt beoordeeld in hoeverre het bezit op de linkerzijde van de balans schuldenvrij is.

Financiële kengetallen	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Solvabiliteitsratio	33%	31%	34%	34%

Een veilige marge van de solvabiliteit is volgens de signaleringswaarden een percentage tussen 20% - 50%. Recreatieschap Twente kent derhalve dan ook een marge welke binnen de signaleringswaarden valt.

Netto schuldquote
Dit ratio weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Recreatieschap Twente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een laag percentage is veelal gunstig. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald wordt dit kengetal zowel berekend inclusief (gecorrigeerd) als exclusief de doorgeleende gelden. Samen met de solvabiliteitsratio is de netto schuldquote het meest bepalend voor de financiële gezondheid.

Financiële kengetallen	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Netto schuldquote	55%	50%	42%	39%

De netto schuldquote van Recreatieschap Twente laat zien dat de druk van rentelasten en de aflossingen op de exploitatie laag is. Volgens de signaleringswaarden zit dit percentage in de minst risicovolle klasse (<90%).

Netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld
De netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld blijft gelijk aan de ongecorrigeerde. Dit omdat bij het Recreatieschap geen sprake is van uitgeleend geld.

Structurele exploitatieruimte
Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte Recreatieschap Twente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten en structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Financiële kengetallen	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%

Bovenstaand figuur laat zien dat de structurele exploitatieruimte nihil is. Hieruit blijkt dat meerjarig de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten, of door onttrekkingen uit reserves. Er zijn voor de begroting 2026 geen incidentele baten en/of lasten geraamd.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen
Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen daarom altijd in samenhang moeten worden bezien. Daarnaast zegt een momentopname van een kengetal ook nog niet zo heel veel maar voor de beoordeling is het vooral van belang om de trendmatige ontwikkeling te volgen. De solvabiliteit zit binnen de veilige marges. Dit betekent dat de weerbaarheid van de organisatie om eigenhandig negatieve ontwikkelingen op te pakken afdoende is. De netto schuldquote zit in de minst

risicovolle categorie en geeft aan dat de organisatie in staat zou moeten zijn om de schulden te kunnen betalen. De structurele exploitatieruimte laat zien dat de baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Maar mocht dit evenwicht (tijdelijk) verstoord raken dan blijkt uit de weerstandsratio dat de organisatie dit zelf kan opvangen.

5.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Recreatieschap Twente exploiteert de recreatieparken Het Hulsbeek, Het Rutbeek en Het Lageveld. Daarnaast onderhoudt het recreatieschap de recreatieve Twentse fietspaden en de diverse routenetwerken voor fietsen, wandelen, mountainbiken, paardrijden en auto's. Deze voorzieningen zijn gericht op zowel de inwoner van Twente als op de toerist. Met name het netwerk van de fietspaden en de kwalitatief hoog aangeschreven routesystemen in Twente vormen voor de toerist een belangrijk criterium om Twente te kiezen voor een (korte) vakantiebestemming.

Als eigenaar en beheerder van de recreatieparken, de fietspaden en de Routenetwerken, heeft Recreatieschap Twente een algemene zorgplicht om haar kapitaalgoederen adequaat te beheren en te onderhouden. In dit beheerplan wordt invulling gegeven aan de wijze van beheer en onderhoud van alle kapitaalgoederen van de recreatieparken, de fietspaden en de Routenetwerken. Daarmee sluit Recreatieschap Twente aan bij de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna: BBV). Op basis van de huidige financiële situatie en de daarbij behorende beheerstrategieën c.q. kwaliteitsniveaus is een richtlijn voor de jaren 2023-2027 bepaald. Het BBV schrijft een beheertermijn voor van maximaal vijf jaar.

Recreatieparken

Recreatieschap Twente beheert de recreatieparken Het Hulsbeek (Oldenzaal), Het Rutbeek (Enschede) en Het Lageveld (Wierden) en bezit een aantal bijbehorende bedrijfsgebouwen. Het gaat hierbij om beheercentra met bijbehorende schuren en loodsen. Tevens bezitten de parken allemaal meerdere toiletgebouwen. Daarnaast zijn op de parken nog een aantal panden in eigendom. Deze panden zijn veelal verhuurd. Tevens heeft het recreatieschap een aantal dienstwoningen in eigendom, die worden verhuurd aan de beheerders van de parken. De boekwaarde van het in deze kapitaalgoederen geïnvesteerd vermogen staat aangegeven en gespecificeerd op de balans. Eventuele verschillen in de boekwaarde en de waarde in het economisch verkeer (zo die al bekend is) worden aangemerkt als stille reserve.

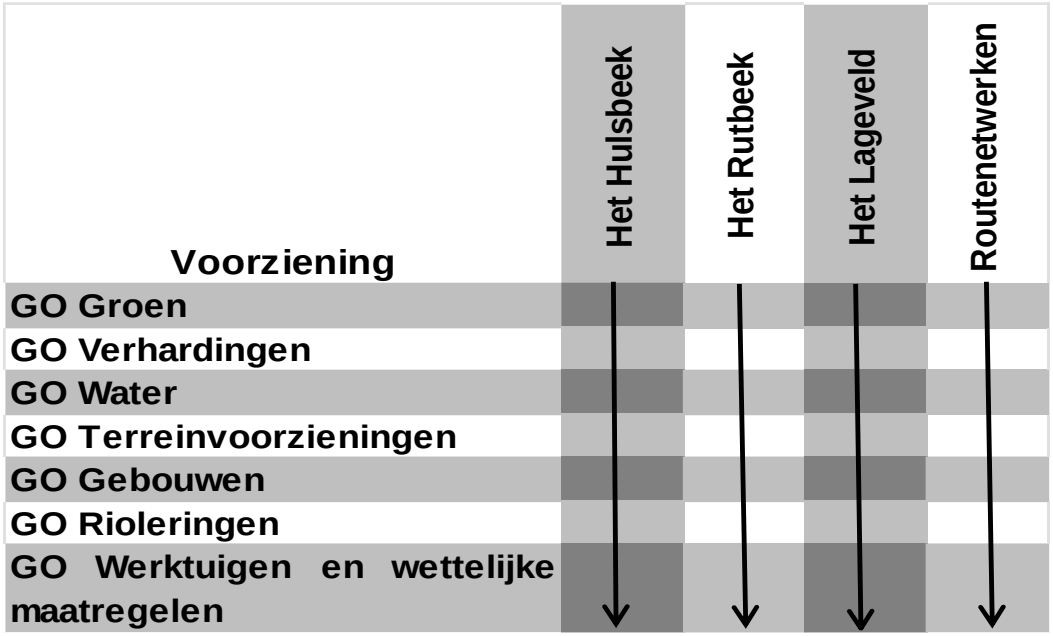
Beheerplan voor groot onderhoud

Groot en klein onderhoud houdt het object in goede, oorspronkelijke staat en is dus niet van invloed op de vooraf bepaalde gebruiksduur (afschrijvingstermijn) van het object. Volgens het BBV mogen kosten van onderhoud daarom niet worden geactiveerd; lasten van klein onderhoud dienen in het jaar van uitvoering in de exploitatie te worden opgenomen en lasten van groot onderhoud worden in een voorziening gebracht. Indien een kapitaalgoed is afgeschreven, is er geen sprake van groot onderhoud maar van vervangingsinvestering (Commissie BBV, 2019). In dit beheerplan wordt daarom alleen het groot onderhoud van kapitaalgoederen beschreven.

Het nieuwe beheerplan treedt in werking vanaf het begrotingsjaar 2023 voor de duur van vijf jaar. In aansluiting op de bepalingen zoals genoemd in het BBV art. 12 lid 1, worden de kapitaalgoederen in navolgende categorieën uiteengezet in separate beheerplannen:

1. Groot onderhoud Groen;
2. Groot onderhoud Verhardingen;
3. Groot onderhoud Water;
4. Groot onderhoud Terreinvoorzieningen;
5. Groot onderhoud Gebouwen;
6. Groot onderhoud Rioleringen;
7. Groot onderhoud Werktuigen en wettelijke maatregelen.

Het onderhoud van kapitaalgoederen van de recreatieparken, de fietspaden en de Routenetwerken, worden vanuit bovengenoemde categorieën in zeven voorzieningen ondergebracht. Vanwege het kleinschalige karakter van de kapitaalgoederen, worden deze zeven categorieën in separate paragrafen specifiek belicht. In onderstaande figuur wordt de relatie (symbolisch) tussen de recreatieparken en de Routenetwerken en de verschillende voorzieningen weergegeven, waarin te zien is dat de voorzieningen onlosmakelijk met de recreatieparken en de Routenetwerken verbonden zijn.

Uit het beheerplan voorvloeiende financiële consequenties

Voorziening Groot Onderhoud (VGO)	Groen	Verharding	Water	Terr. Voorz.	Gebouwen	Rioleringen	Werkt. En Wett. Maatreg.	Uitg. per jaar
2023	-15.944	24.154	22.306	8.840	12.071	7.988	33.490	**92.905**
2024	9.300	15.385	9.193	3.133	1.022	0	35.880	**73.913**
2025	11.815	36.232	26.109	24.543	14.486	0	34.698	**147.883**
2026	0	7.150	0	21.467	23.472	0	30.085	**82.174**
2027	3.726	16.956	21.395	19.395	18.400	9.742	50.910	**140.524**
Totaal	**8.897**	**99.877**	**79.003**	**77.378**	**69.451**	**17.730**	**185.063**	**537.399**
Jaarlijkse dotatie VGO	1.779	19.975	15.801	15.476	13.890	3.546	37.013	107.480

Om het groot onderhoud voor een periode van 5 jaren te bekostigen wordt jaarlijks een gelijkblijvend bedrag gestort in de hiervoor bestemde voorzieningen, de kosten worden hier rechtstreeks op in mindering gebracht. Ook in de begroting 2026 worden de gelijkblijvende bedragen toegevoegd aan de voorzieningen voor de bekostiging van het groot onderhoud.

5.3 Bedrijfsvoering

Dienstverlening via SamenTwente
De werkzaamheden op het gebied van bedrijfsvoering (PIOFJACH) worden conform de bestuurlijke afspraken middels een dienstverleningsovereenkomst uitgevoerd door Samen Twente. Waarbij het uitgangspunt is dat de huidige dienstverlening minimaal in stand blijft.

Beleidsnotities
Recreatieschap Twente kent een aantal eigen beleidsnota's, daar waar nog nodig zijn de reeds vastgestelde nota's van voormalig Regio Twente van toepassing;

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
Controleverordening Recreatieschap Twente	Bestuur	4-apr-24
Financiële verordening Recreatieschap Twente	Bestuur	24-okt-24
Risicomanagement en weerstandsvermogen	Algemeen bestuur	7-mrt-18
Fraude beheerssystematiek en –analyse	Algemeen bestuur	7-mrt-18
Nota afschrijving en rente	Bestuur	24-okt-24
Treasurystatuut	Bestuur	24-okt-24
Interne controleplan	Algemeen Bestuur	14-dec-22
Gemeenschappelijke regeling	Raden, colleges van B&W en Bestuur	1 januari 2022 (datum van intreding)
Programmabegroting	Bestuur	Jaarlijks voor 15 april

Formatie

Formatie	Fte 2023	Fte 2024	Fte 2025	Fte 2026	Fte 2027	Fte 2028	Fte 2029
Recreatieschap Twente	17,0	16,6	16,9	17,9	17,9	17,9	17,9
Totaal	**17,0**	**16,6**	**16,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**	**17,9**

5.4 Financiering

Beleid
De uitvoering van programma's wordt mede ondersteund door de financieringsfunctie. Deze functie voorziet in de financieringsbehoefte bij de uitvoering van beleidstaken, door het zo nodig aantrekken van externe financieringsmiddelen, dan wel het beheren en uitzetten van gelden die daarvoor niet direct nodig zijn. Het beleid omtrent de treasury functie wat voor het Recreatieschap gehanteerd wordt is vastgelegd in het door het algemeen bestuur van voormalig Regio Twente vastgestelde treasurystatuut. Gaandeweg zal voor het Recreatieschap een eigen treasury statuut opgesteld worden, maar tot die tijd worden de kaders op dit vlak gehanteerd zoals deze onder de voormalige Regio Twente golden en nu nog steeds gelden.

Uitgangpunten en ontwikkelingen
Het Recreatieschap heeft geen overtollige liquide middelen, totaalfinanciering is niet meer van toepassing. De organisatie zal voor investeringen dus zelf voortaan eventueel leningen moeten aantrekken. Het uitgangspunt hierbij is dat in principe de reguliere exploitatie uitgaven gedekt horen te worden uit de lopende banksaldi. Voor lopende terugkerende uitgaven zoals lonen en onderhoudskosten wordt dus niet geleend. Leningen zullen aangetrokken worden voor de financiering van de investeringen (die geactiveerd worden). Hieruit vloeit dan ook voort dat de omvang van de leningenportefeuille in basis niet groter zal zijn dan de totale omvang van de materiele vaste activa op balans (de gouden regel).

Treasury bij het Recreatieschap
Uit de bovenstaande toelichting kan afgeleid worden dat het onderdeel treasury belangrijk is voor het Recreatieschap, belangrijker dan het hiervoor was onder de vlag van Regio Twente. Dit komt omdat het Recreatieschap een kapitaalintensieve uitvoeringsorganisatie is gefocust op 1 taak, Twentse Recreatieve Voorzieningen en toeristische promotie. Er zijn dus geen tijdelijk overtollige middelen vanuit andere taken waardoor er voor de benodigde investeringen goed gekeken zal moeten worden naar de verwachte financieringsbehoefte. Dit zou moeten blijken uit de nog op te stellen liquiditeitsplanning van de investeringen. Er zal bij het aantrekken van langlopende leningen gezorgd moeten worden voor een spreiding van het renterisico en de leningenportefeuille zou een evenwichtig aflossingspatroon moeten kennen. Als

overheidsinstelling heeft het Recreatieschap een goede toegang tot de kapitaalmarkt. We zullen aansluiting zoeken bij de sectorbanken BNG en NWB.

Omslagrente
In deze begroting is rekening gehouden met rentelasten van de aangetrokken langlopende lening.

	Schema rentetoerekening Begroting jaar (x €1.000)	2026
a.	Externe rentelast langlopende leningen	86
b.	externe rente baten	0
	Saldo rentelasten en rentebaten (a-b)	**86**
	Aan taakvelden toe te rekenen rente:	**86**
c1.	Rente over eigen vermogen	0
c2.	Rente over voorzieningen	0
d.	Aan taakvelden toe te rekenen rente (renteopslag %)	86
	Toe te rekenen rente aan taakvelden (in €)	86
e.	**Totaal verwacht renteresultaat op taakveld treasury**	**0**

Berekening voorgecalculeerde omslagpercentage 2026	Bedrag (in €)
Boekwaarde materiele vaste activa begin 2025	3.942
Verwachte vervangingsinvesteringen 2025	1.863
Verwachte afschrijvingen 2025	395
Verwachte boekwaarde materiele vaste activa begin 2026 (A)	5.410
Toe te rekenen rente (B)	**86**
Voorgecalculeerde omslagpercentage 2026 (B/A)	1,6%

Wettelijk kader
De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Om vooral de financieringsrisico's te beperken is in de Wet FIDO een tweetal instrumenten opgenomen, te weten de **rente risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. Door de bepalingen van de Wet FIDO worden gemeenschappelijke regelingen verplicht alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen; **schatkistbankieren.**

Renterisiconorm
De rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. Van renteherziening is sprake als in de

leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. In onderstaand tabel is de renterisiconorm uiteengezet. Het Recreatieschap heeft een langlopende lening aangetrokken waarop ieder jaar afgelost wordt. Onderstaande renterisiconorm geeft aan dat per 1/1 van ieder jaar de organisatie maximaal € 975.000 mag oversluiten.

Nr	Omschrijving *x € 1.000*	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	5.752	5.935	6.111	6.293
2	Renterisiconorm (20% van 1)	1.150	1.187	1.222	1.259
3	renteherziening	0	0	0	0
4	Aflossing	175	175	175	175
5	Rente risico (3+4)	175	175	175	175
	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	975	1.012	1.047	1.084

Tabel 7 Renterisiconorm

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortlopend vreemd vermogen mogen financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). Het percentage wordt berekend als een kwartaalgemiddelde. De organisatie mag dus niet onbeperkt haar kortlopende schulden aanhouden maar wordt gedwongen een goede verdeling te maken tussen korte en lange schulden. Hiermee worden de nadelige effecten die ontstaan als de variabele rente snel stijgt, voorkomen. Dit is een kenmerkend risico van de geldmarkt.

Nr	Omschrijving *x € 1.000*	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	5.752	5.935	6.111	6.293
2	Vastgesteld percentage	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
	Kasgeldlimiet (1x2)	472	487	501	516

Schatkistbankieren

Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet FIDO een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden. Vanaf 1 juli 2021 is het drempelbedrag gelijk aan 2,0% van het begrotingstotaal indien het totaal lager is dan € 500 miljoen

met een minimale drempel van € 1 miljoen. Voor het Recreatieschap komt 2% van de begroting uit op een drempelbedrag van € 112.805 en daarmee ruim lager dan de minimale drempel van € 1 miljoen die dus gehanteerd wordt. Maar omdat er sprake is van rente over positieve banksaldi is het aan te bevelen om überhaupt de middelen aan te houden in de schatkist aangezien daar een positieve rente geldt.

5.5 Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf is een verplichte paragraaf die voortkomt uit artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo). De wet is bedoeld om bestuursorganen transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie beter te dienen. Om tot deze transparantie te komen dient informatie beter vindbaar en uitwisselbaar te worden.
In onderstaande paragrafen wordt op drie thema's (actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en de verbetering van de informatiehuishouding) toegelicht welke beleidsvoornemens er zijn voor 2026 om de transparantie te bevorderen.

Actieve openbaarmaking
Recreatieschap Twente maakt via een overeenkomst gebruik van de diensten van SamenTwente. Wij verwijzen u naar de begroting van SamenTwente voor nadere informatie.

Passieve openbaarmaking
Recreatieschap Twente maakt via een overeenkomst gebruik van de diensten van SamenTwente. Wij verwijzen u naar de begroting van SamenTwente voor nadere informatie.

Herinrichting digitale informatiehuishouding (duurzaam toegankelijk)

Recreatieschap Twente maakt via een overeenkomst gebruik van de diensten van SamenTwente. Wij verwijzen u naar de begroting van SamenTwente voor nadere informatie.

6. Financiële begroting

6.1 Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten									
Bedragen X € 1.000	Jaarrekening 2024			Begroting na wijziging 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma`s									
Recreatieve voorzieningen (taakveld 5.7)	2.180	3.783	-1.604	2.848	3.760	-912	1.384	3.963	-2.579
Subsidiering Twente Marketing (taakveld 3.1)	0	738	-738	0	748	-748	0	785	-785
Subtotaal programma's	**2.180**	**4.522**	**-2.342**	**2.848**	**4.509**	**-1.661**	**1.384**	**4.748**	**-3.364**
Overhead (taakveld 0.4)	1	851	-851	0	966	-966	0	1.004	-1.004
Totaal programma's incl. overhead	**2.180**	**5.373**	**-3.193**	**2.848**	**5.474**	**-2.626**	**1.384**	**5.752**	**-4.368**
Treasury (taakveld 0.5)	26	-1	27	0	0	0	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	**3.935**	**0**	**3.935**	**4.126**	**0**	**4.126**	**4.293**	**0**	**4.293**
Totaal algemene dekkingsmiddelen	**3.961**	**-1**	**3.961**	**4.126**	**0**	**4.126**	**4.293**	**0**	**4.293**
Begroot totaal saldo van baten en lasten	**6.141**	**5.372**	**769**	**6.974**	**5.474**	**1.500**	**5.677**	**5.752**	**-75**
Toevoeging/onttrekking aan reserves									
Recreatieve voorzieningen	15	632	-617	0	1.500	-1.500	0	-75	75
Totaal toevoegingen/onttrekkingen aan reserves	**15**	**632**	**-617**	**0**	**1.500**	**-1.500**	**0**	**-75**	**75**
Gerealiseerd/Begroot resultaat	**6.156**	**6.005**	**152**	**6.974**	**6.974**	**0**	**5.677**	**5.677**	**0**

Tabel 8 Overzicht van baten en lasten

Meerjarenbegroting (2024-2027)

Overzicht van baten en lasten												
Bedragen x €1.000	Begroting 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029		
Programma	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.384	3.963	2.579-	1.411	4.093	2.683-	1.437	4.211	2.774-	1.464	4.331	2.868-
Economische ontwikkeling	-	785	785-	-	802	802-	-	820	820-	-	838	838-
Subtotaal programma's	**1.384**	**4.748**	3.364-	**1.411**	**4.896**	3.485-	**1.437**	**5.030**	3.594-	**1.464**	**5.169**	3.706-
Overhead	-	1.004	1.004-	-	1.039	1.039-	-	1.080	1.080-	-	1.123	1.123-
Subtotaal programma's incl. overhead	**1.384**	**5.752**	4.368-	**1.411**	**5.935**	4.524-	**1.437**	**6.111**	4.674-	**1.464**	**6.293**	4.829-
Algemene dekkingsmiddelen (gemeentelijke bijdrage)												
Treasury	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijke bijdrage	4.293	-	4.293	4.449	-	4.449	4.599	-	4.599	4.754	-	4.754
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**4.293**	**-**	**4.293**	**4.449**	**-**	**4.449**	**4.599**	**-**	**4.599**	**4.754**	**-**	**4.754**
Saldo van baten en lasten	**5.677**	**5.752**	**75-**	**5.860**	**5.935**	**75-**	**6.036**	**6.111**	**75-**	**6.218**	**6.293**	**75-**
Mutaties reserves												
Mutaties reserves	-	75-	75	-	75-	75	-	75-	75	-	75-	75
Resultaat	**5.677**	**5.677**	**-**	**5.860**	**5.860**	**-**	**6.036**	**6.036**	**-**	**6.218**	**6.218**	**0**

Tabel 9 Meerjarenbegroting

6.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten en structureel evenwicht

Loon- en prijsontwikkeling

De loon- en prijstendensen blijven uiteindelijk veruit de belangrijkste factor van de ontwikkeling van onze begroting en van de gemeentelijke bijdrage. Het onderdeel prijscomponent werkt bovendien het zwaarst door, ca. 71% van onze kosten bestaat namelijk uit materiële lasten. Jaarlijks doen de gemeenten ons als verbonden partij de uitwerking voor de mee te nemen loon- en prijsontwikkelingen als uitgangspunt voor de begroting. Deze uitgangspunten nemen wij over.

Loonontwikkeling

De cao 2024-2025 (15 maanden, t/m maart 2025) is verwerkt in de loonindex voor de begroting 2025. Er is nog geen principeakkoord voor de rest van 2025 en 2026. Volgens de uitgangspunten van de Twentse gemeenten wordt de actuele salarisstaat inclusief sociale lasten per 31-12-2024 als uitgangspunten gehanteerd. Deze salarisstaat wordt verhoogd met 4,7% voor 2025 (gebaseerd op de concept Macro Economische Verkenning van 2025). Voor het jaar 2026 gaan we uit van een verdere stijging van 2,1% (ook op basis van de Macro Economische Verkenning 2025). Dit leidt tot een totale stijging van 6,8% maar omdat we in de begroting van 2024 hebben gerekend met een stijging van 5,3%, is per saldo de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage voor de loonkosten 1,5%. In overeenstemming met afspraken met het algemeen bestuur wordt een verschil op de loonsom (overschot of tekort), voor zover het CAO-ontwikkelingen of mutaties in de werkgeverslasten betreft, indien nodig separaat met de gemeenten verrekend via een tussentijdse rapportage of via de jaarstukken.

Prijsontwikkeling

Voor de prijsontwikkeling nemen we de prijsontwikkeling zoals het CPB deze per september 2024 bij de Macro-Economische Verkenning (MEV) publiceert als uitgangspunt. Het CBS stelt deze werkelijke inflatoire effecten achteraf nog bij. Deze bijstelling hebben we nog niet in onze prijsontwikkeling verwerkt als we uitgaan van het prijspeil van de vorige begroting. Daarom worden de correcties over deze 3 jaren alsnog meegenomen voor de bepaling van de totale prijsontwikkeling voor het begrotingsjaar 2026. Dit leidt tot een inflatiecorrectie ten opzichte van de begroting 2025 van 4,9%.

Jaar	% al verwerkt	% MEV-2025	2026 wordt
2023	4,80%	5,80%	1,00%
2024	3,50%	4,50%	1,00%
2025	2,00%	2,70%	0,70%
2026	-	2,20%	2,20%
Inflatiecorrectie 2026			4,90%

Uitgangspunten meerjarenraming 2027-2029

Bij de opstelling van de meerjarenraming gaan we uit van de loon- en prijsontwikkeling meerjarig geraamd door het CPB in de verzamelde bijlagen van de concept Macro Economische Verkenning. Voor de meerjarenraming 2027-2029 wordt het aantal inwoners gefixeerd op het aantal zoals gehanteerd in de begroting 2026, peildatum 1 januari 2025.

Jaar	Looncompensatie	Prijscompensatie	Aantal inwoners
2027	4,90%	2,20%	643.682
2028	4,30%	2,20%	643.682
2029	4,30%	2,20%	643.682

Vervangingsinvesteringen
De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvesteringen.

Weerstandsvermogen/reserves en voorzieningen
Er wordt weerstandsvermogen aangehouden zodat de organisatie zelf in staat is om risico's op te vangen. Een kwalitatieve risicoanalyse is de basis voor deze buffers. Onze gemeenschappelijke regeling beschikt over een nota reserves en voorzieningen zoals eerder vastgesteld door het algemeen bestuur van voormalig Regio Twente welke de basis vormt voor ons weerstandsvermogen maar ook regels bevat hoe wij omgaan met reserveringen en voorzieningen.

Onvoorziene uitgaven
Voor onvoorziene uitgaven wordt een bedrag van € 0 gehanteerd.

Bijdrage per gemeente
De gemeentelijke bijdrage 2026 wordt verdeeld over de gemeenten op basis van de inwoneraantallen (in % van totaal) per 1 januari 2025 (eigen opgave gemeenten).

6.2.1 Overzicht van baten en lasten per taakveld

Code	Taakveld	Totaal Baten	Totaal Lasten	Gem. Bijdrage
0.1	Mutaties reserves	0	-75.000	-75.000
0.4	Overhead	0	1.004.140	1.004.140
0.5	Treasury	0	0	0
3.1	Economische ontwikkeling	0	785.068	785.068
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.383.723	3.962.695	2.578.972
Eindtotaal		**1.383.723**	**5.676.904**	**4.293.180**

6.2.2 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten
Voor de periode 2026 tot en met 2029 worden geen incidentele baten en lasten verwacht.

6.2.3 Overzicht structureel evenwicht

Toelichting	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	75-	75-	75-	75-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	75	75	75	75
Begrotingssaldo	**-**	**-**	**-**	**0**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-	-	-	-
Waarvan incidentele reservemutaties (saldo)	75-	75-	75-	75-
Structureel begrotingssaldo	**75-**	**75-**	**75-**	**75-**
Baten voor mutaties reserves	0%	0%	0%	0%

De begroting is structureel in evenwicht waarbij rekening wordt gehouden met meerjarige onttrekking aan de reserve kapitaallasten beschoeiing.

6.3 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Deze paragraaf bevat een prognose van de balans en het EMU-saldo. Daarnaast zal aandacht besteed worden aan de jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, de investeringen en het verloop van de reserves.

6.3.1 Geprognosticeerde balans

De prognose van de balans bevat tenminste het begrotingsjaar, het voorliggende jaar en de 3 jaren volgend op het begrotingsjaar:

Bedragen (x € 1.000)	Eind 2024	Eind 2025	Eind 2026	Eind 2027	Eind 2028	Eind 2029
Materiele vaste activa	3.942	5.410	5.785	5.487	5.021	4.800
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Vlottende activa	2.193	1.322	1.099	1.549	1.318	1.325
Totaal activa	**6.135**	**6.732**	**6.884**	**7.036**	**6.339**	**6.125**
Eigen vermogen	1.566	2.361	2.286	2.211	2.136	2.061
Voorzieningen	492	331	357	324	324	324
Vaste schulden	3.150	2.975	2.800	2.625	2.450	2.275
Vlottende passiva	927	1.064	1.441	1.876	1.429	1.465
Totaal passiva	**6.135**	**6.732**	**6.884**	**7.036**	**6.339**	**6.125**

Toelichting

Materiele vaste activa
Deze balanspost is geprognosticeerd door de jaarrekening 2024 als uitgangspunt te nemen. Hier zijn de toekomstige vervangingsinvesteringen aan toegevoegd. En de begrote afschrijvingen vanuit de activa administratie zijn hierop in mindering gebracht.

Vlottende activa
Deze balanspost is geprognosticeerd door voor het jaar 2024 de vlottende activa op basis van de jaarrekening 2024 uit te gaan. Onder de vlottende activa hoort ook de post liquide middelen. Deze bevat het positieve effect van alle overige activa en passiva posten.

Eigen vermogen
De balanspost reserves is op basis van de omvang van de reserves per 2024.

◂Inhoudsopgave

Voorzieningen
Deze post is begroot op basis van de begrote dotaties en verwachte bestedingen conform het grootonderhoudsplan. De effecten van het onderhoudsplan zijn hierin meegenomen.

Vaste schulden
De prognose voor de vaste schulden is gebaseerd op de afloop van de geldlening uit de leningenadministratie.

Vlottende schulden
De vlottende schulden zijn gebaseerd op de schulden jaarrekening 2024.

6.3.2 Berekening EMU-saldo
In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een bij de euro aangesloten land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het EMU-tekort wordt bepaald door een gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen. Vanuit het BBV is het verplicht om in de begroting een raming van het eigen EMU-saldo op te nemen. De begroting van het Recreatieschap is opgesteld conform een stel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het EU-systeem van nationale en regionale rekeningen in de EU.

	Omschrijving (x € 1.000)	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	0	-75	-75	-75
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	375	-298	-466	-221
3	Mutatie voorzieningen	25	-33	0	0
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo (1-2+3-4-5)		**-349**	**190**	**391**	**146**

Investeringen tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investeringen in een bepaald jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting zou het daardoor dus toch kunnen dat er een negatief saldo is. In het jaar 2026 is het EMU-saldo negatief door het hoge investeringsniveau (parkeersystemen) in dat jaar.

◂Inhoudsopgave

6.3.2 Verloopoverzicht voorzieningen en reserves

Verloopoverzicht voorzieningen	Eindstand 2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Eindstand 2026	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Eindstand 2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Eindstand 2028	Toevoeging 2029	Onttrekking 2029	Eindstand 2029
Grootonderhoud Recreatieve Voorziening	331	107	82	357	107	141	324	0	0	324	0	0	324
Voorziening RVU	15	0	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening Verlofsparen	75	10	0	85	10	0	95	10	0	105	10	0	115
Totaal	**421**	**117**	**97**	**442**	**117**	**141**	**419**	**10**	**0**	**429**	**10**	**0**	**439**

Verloopoverzicht reserves	Eindstand 2025	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Eindstand 2026	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Eindstand 2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Eindstand 2028	Toevoeging 2029	Onttrekking 2029	Eindstand 2029
Algemene reserve	79			79			79			79			79
Subtotaal	**79**	**0**	**0**	**79**	**0**	**0**	**79**	**0**	**0**	**79**	**0**	**0**	**79**
Bestemmingsreserve:													
- Egalisatie	0			0			0			0			0
- Overige	2.283		75	2208		75	2133		75	2058		75	1983
Subtotaal	**2283**	**0**	**75**	**2208**	**0**	**75**	**2133**	**0**	**75**	**2058**	**0**	**75**	**1983**
Totaal	**2361**	**0**	**75**	**2286**	**0**	**75**	**2211**	**0**	**75**	**2136**	**0**	**75**	**2061**

Tabel 10 Verloopoverzicht voorzieningen en reserves

6.3.4 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In onderstaand overzicht zijn de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen opgenomen, die jaarlijks een vergelijkbaar volume hebben. De dekking van deze verplichtingen is in de meerjarenraming voorzien.

Bedragen in €	2026
Individueel keuzebudget	229.774

Tabel 11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

◂Inhoudsopgave

6.3.5 Investeringen

Hieronder treft een overzicht van de verwachte herinvesteringen:

Herinvesteringen	2026	2027	2028	2029
Bedrag	687	158	74	318

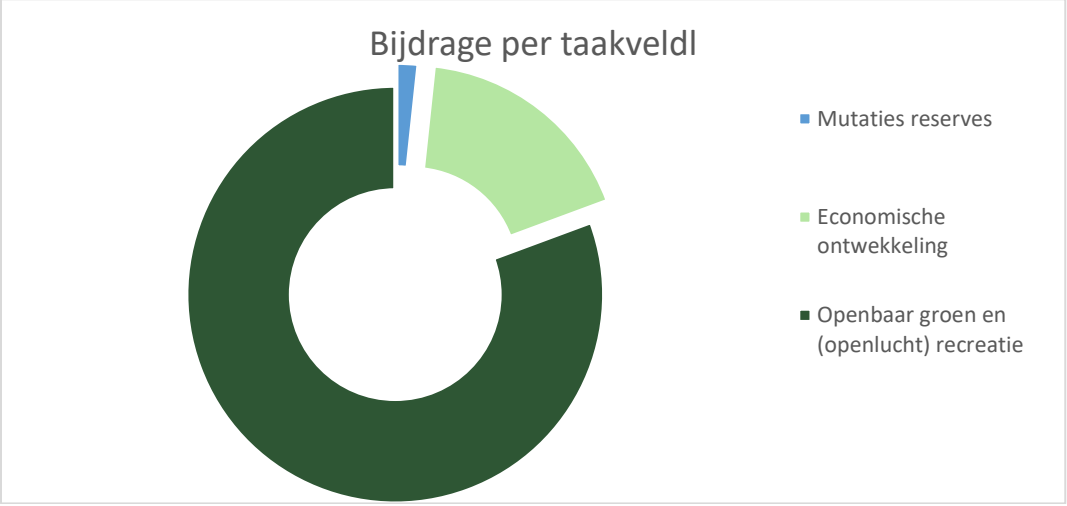
Tabel 12 Herinvesteringen

◂Inhoudsopgave

Bijlagen

Gemeentelijke bijdrage 2026 per taakveld

Gemeente	Aantal inw. 1-1-2025	0.4 Overh.	0.10 Mutaties reserves	3.1 Economische ontwikkeling	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Totaal Gemeentelijke bijdrage
Almelo	74.772	0	-8.712	91.196	416.225	498.709
Borne	24.736	0	-2.882	30.169	137.695	164.982
Dinkelland	26.727	0	-3.114	32.598	148.778	178.262
Enschede	162.427	0	-18.926	198.104	904.164	1.083.343
Haaksbergen	24.218	0	-2.822	29.538	134.812	161.528
Hellendoorn	36.207	0	-4.219	44.160	201.549	241.491
Hengelo	83.634	0	-9.745	102.004	465.556	557.815
Hof van Twente	35.661	0	-4.155	43.494	198.510	237.849
Losser	23.454	0	-2.733	28.606	130.559	156.432
Oldenzaal	32.031	0	-3.732	39.067	178.303	213.638
Rijssen / Holten	38.839	0	-4.525	47.370	216.201	259.045
Tubbergen	21.508	0	-2.506	26.232	119.726	143.452
Twenterand	34.119	0	-3.975	41.613	189.926	227.564
Wierden	25.349	0	-2.954	30.917	141.107	169.071
Totaal	**643.682**	**0**	**-75.000**	**785.068**	**3.583.112**	**4.293.180**

Toelichting
Volgens het BBV is het voor verbonden partijen niet toegestaan om de gemeentelijke bijdrage voor overhead op te halen via taakveld overhead (voor zover het geen overhead activiteiten betreft). Dit is uiteengezet in de notitie verbonden partijen van de commissie BBV. Hierdoor verantwoorden wij de bijdragen voor overhead onder de baten bij de directe taakvelden door taakveld overhead extracomptabel te verdelen over het grootste taakveld, openbaar groen en openluchtrecreatie.
De rente voor de aangetrokken geldlening wordt niet separaat via taakveld 0.5 opgehaald doch via de omslagrente verantwoord via het taakveld openbaar groen en (openlucht) recreatie.